

спеціально-кримінологічному, індивідуальному рівнях. У свою чергу, спеціально-кримінологічне здійснюється на основі загальносоціального запобігання шляхом правового реагування на вчинення хуліганських дій та його рецидиву.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Вплив соціально-економічних процесів на злочинність в Україні та у світі (за офіційними матеріалами ООН, Всесвітнього банку, статистичного органу Євросоюзу (Eurostat), Державної служби статистики України): аналітичний огляд. Київ : ДНДІ МВС України, 2020. 54 с.

3. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. Офіс Генерального прокурора України. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.

Варава Дмитро Віталійович,
аспірант кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ ВТЯГНЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ ДО ВЖИВАННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ

Анотація. З'ясовано стан дослідження та методологію вивчення запобігання втягненню молоді у вживання наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів в Україні;

Ключові слова: незаконний обіг наркотичних засобів; психотропні речовини, неповнолітні, молодь, схилення до вживання наркотичних засобів.

Summery: The state of research and methodology of studying the prevention of youth involvement in the use of narcotic drugs, psychotropic substances and their analogues in Ukraine have been clarified;

Keywords: drug trafficking; psychotropic substances, minors, youth, addiction to drugs.

Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ст. 3 Конституції України). Кожна людина має невід'ємне право на життя (ст. 27 Конституції України). Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49 Конституції України). Кримінальні правопорушення у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (далі НОН) негативно впливають на життя, здоров'я та благополуччя людей.[1]

Одним із різновидів кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотиків є схилення до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, яке в свою чергу посягає на суспільні відносини, які регулюють порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів з метою захисту здоров'я населення, а також на здоров'я людини, фізичний та психічний розвиток неповнолітнього.[2]

Згідно Закону України «Про основні засади молодіжної політики» (№ 1414-IX від 27 квітня 2021 року) ст. 1 ч 1 п 17: молодь - молоді особи - особи віком від 14 до 35 років, які є громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. У Кримінальному кодексі України № 2341-III від 05 квітня 2001 року (зі змінами № 1366-IX від 30.03.2021) ст. 11 «Поняття кримінального правопорушення» кримінальним правопорушенням є передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення. Відповідно до Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» № 62/95-ВР від 15 лютого 1995 року (зі змінами № 720-IX від 17.06.2020) ст. 1 «основні терміни, які застосовуються в цьому Законі»: незаконний обіг наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів - діяння з: культивування рослин, включених до «Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів», розроблення, виробництва, виготовлення, зберігання, перевезення, пересилання, придбання, збуту, ввезення на територію України, вивезення з території України, транзиту через територію України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, що здійснюються з порушенням законодавства про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори.[2, 3, 4]

Дослідження схилення або втягнення молоді до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів має важливе практичне значення, оскільки весь наркобізнес та вся наркозлочинність в цілому починається саме від споживача - тобто найменшої ланки у цьому великому ланцюгу (попит – породжує пропозицію) – якщо не буде споживача, то і не буде ринку збуту наркотику. Людина починає вживати наркотик за компанію або рідше сама із цікавості. Саме процес знайомлення споживача з наркотиком у компанії – є найбільш розповсюдженим початковим шляхом до наркоманії. Ця компанія може складатися з: однієї людини, із не великої групи осіб (дві-чотири людини) так і з великої групи осіб (п'ять і більше людей) серед яких є особа підбурювач, як «активний» – який наполегливо впливає на потенційного споживача наркотиків викликаючи при цьому зацікавленість у останнього, прийом «на слабо» - докажи, що ти з нами а не проти нас, та інші; так і «пасивний», який особливо не проявляє активних дій у процесі втягнення споживача до вживання наркотиків, а просто вживає наркотик у

присутності потенційного споживача або не нав'язливо ділиться своїми відчуттями після вживання наркотику.

Згідно статистичних даних з сайту Генеральної прокуратури України у 2016-му році на території України було обліковано 148 кримінальних правопорушень пов'язаних зі схилянням до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, у 2017-му році було збільшено їх документування у два рази аж до 305 облікованих кримінальних правопорушень, у 2018-му році бачимо незначне зниження до 283 кримінальних правопорушень, у 2019-му році знову збільшення до 330 вказаних кримінальних правопорушень, і вже у 2020-му році зниження до 306 кримінальних правопорушень пов'язаних зі схилянням до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів.

В той же час, кількість кримінальних правопорушень, за якими провадження направленні до суду з обвинувальним актом менша, ніж кількість кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру. Для прикладу у 2016-му році було 72 кримінальних правопорушень, за якими провадження направленні до суду з обвинувальним актом, а 83 кримінальні правопорушення, у яких особам вручено повідомлення про підозру, у 2017-му році 213 до суду, а 266 про підозру, у 2018-му році 229 до суду, а 242 про підозру, у 2019-му році 224 до суду, а 243 про підозру і у 2020-му році 218 кримінальних правопорушень, за якими провадження направленні до суду з обвинувальним актом, а 243 кримінальні правопорушення, у яких особам вручено повідомлення про підозру. [5]

У 2019 році, в Україні, за даними останнього біоповедінкового дослідження, оціночна кількість людей, які вживають наркотики ін'єкційно становила 317 000 осіб (на підконтрольній території України), з них споживачів лише опіоїдів – 200 661 особа (63,3% від загальної кількості), 38 674 особи – споживачі стимуляторів (12,2% від загальної кількості), 77 665 осіб практикували змішане вживання наркотичних речовин (24,5%). І це лише дані по ін'єкційним споживачам. А крім них ще є особи які просто вживають наркотики шляхом куріння, ковтання, нюхання і не перебувають на обліку як хворі на наркоманію – а їх набагато більше ніж ін'єкційних і кількість може сягати півтора мільйона чоловік. А отже загальна кількість осіб які вживають наркотики може наблизитись до двох мільйонів осіб. Враховуючи що за даними Державної служби статистики чисельність населення нашої країни станом на липень 2021 року становить близько 41,5 млн. осіб, то два мільйона від загальної кількості населення досить суттєва цифра, яка вказує на плачевну ситуацію у стані охорони здоров'я населення нашої держави [6].

В наш час, коли відбуваються швидкі зміни у житті суспільства відповідно повинні здійснюватися і доповнення чи модифікація у нашому законодавстві. Зміни відбуваються через економічні, соціальні, політичні причини. Оскільки ми прагнемо до утвердження України, як правової держави, то і оновлення норм діючого законодавства в тому числі і кримінального повинно відповідати сьгоднішнім викликам і ритму

життя. Ці зміни також стосуються кримінальних правопорушень у сфері незаконного обігу наркотиків у тому числі і правопорушень по втягненню та схиланню молоді до незаконного вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (текст Конституції України відповідає тексту, що існував до внесення змін Законом «Про внесення змін до Конституції України» № 2222-IV від 8 грудня 2004 року) URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%E2%F96-%E2%F0>.

2. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

3. Закон України «Про основні засади молодіжної політики» №28 від 27.04.2021 року. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>.

4. Закону України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними» № 62/95-ВР від 15 лютого 1995 року (зі змінами № 720-IX від 17.06.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80>.

5. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. - <https://www.gp.gov.ua/ua/stat>.

6. «Центр громадського здоров'я МОЗ України» (<https://phc.org.ua/news/narkozalezhnist-ce-khvoroba-ne-zlochyn>).

Дмитришин Андрій Іванович,
аспірант кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ВИКОРИСТАННЮ ОБЛАДНАННЯ, ПРИЗНАЧЕНОГО ДЛЯ ВИГОТОВЛЕННЯ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ

Анотація. Висвітлена теоретична частина питання запобігання використанню обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів в Україні, а також суттєві складнощі у виявленні та запобіганні цим кримінальним правопорушенням.

Ключові слова: незаконний обіг наркотичних засобів; психотропні речовини та їх аналоги, обладнання для виготовлення наркотичних засобів.

Summary: The theoretical part of the issue of preventing the use of equipment intended for the manufacture of narcotic drugs, psychotropic substances or their analogues in Ukraine, as well as significant difficulties in detecting and preventing this criminal offense.